INTEGRAREA FACTORILOR ESG ÎN ACTIVITATEA INSTITUȚIILOR DE CREDIT

INTEGRATION OF ESG FACTORS IN THE ACTIVITY OF CREDIT INSTITUTIONS

Daniela BUMBAC, ORCID: 0000-0002-8457-0398
Universitatea de Stat din Moldova

CZU: 005.334:336.77

e-mail: pislaruc_daniela@mail.ru

Încălzirea globală, pierderea semnificativă a biodiversității și poluarea legată de activitățile umane amenință tot mai mult viitorul planetei și al societății noastre. Este un fapt incontestabil astăzi că tranziția digitală și verde, precum și accelerarea schimbărilor climatice necesită definirea unor noi modele de dezvoltare economică ce presupune reziliență, incluziune, egalitate, solidaritate și o relație mai bună a agenților economici cu natura. În timp ce performanța organizațională definită în mod tradițional nu a respectat întru totul cerinţele mediului, bunăstării sociale și biodiversității, voci auguste proclamă revizuirea acestei relații de operare prin noi abordări de evaluare a performanţei în afaceri. Odată cu angajamentul statelor de a limita încălzirea globală, se fac eforturi considerabile la toate nivelurile pentru realizarea cu succes a acestui obiectiv.

ESG – *Environmental, Social and Governance,* este un termen destul de frecvent întâlnit în mediul economic. În esență **ESG** se referă la trei factori de bază – de **mediu, sociali** și de **guvernanță** – prin care se poate măsura durabilitatea și impactul social al unei organizații.

1. Factorii de mediu includ contribuțiile pe care o organizație le face pentru a diminua efectul emisiilor gazelor cu efect de seră, managementul deșeurilor sau folosirea în mod eficient a energiei.

2. Factorii sociali se referă la drepturile omului, oferirea de condiții optime de muncă pentru fiecare angajat în parte sau eradicarea oricărei forme de exploatare a minorilor. Una dintre principalele misiuni ale oricărei companii ar trebui să fie dezvoltarea comunității în care activează, fără a cauza disconfort pentru niciuna dintre părțile implicate.

3. Factorii de guvernanță reprezintă baza principiilor dintre oricare organizație și stakeholderi. O relație profitabilă între companie și partenerii externi înseamnă un echilibru între interesele fiecărei părți.

Criza COVID-19 ilustrează materialitatea factorilor de risc social și de mediu, precum și importanța unei guvernanțe puternice. În acest context, ***trio-ul ESG va deveni pe parcurs un indicator fundamental în analizele financiare și nu numai.***

Continuitatea afacerii, sănătatea și bunăstarea angajaților, planificarea strategică pe termen lung au devenit domenii critice începând cu 2020. Salariații, clienții, inves-

titorii, acționarii au un interes crescut ca afacerile să „livreze” rezultate responsabile și din punct de vedere social. Pandemia a subliniat importanța capitalului uman, social și modul în care acestea sprijină bunăstarea companiilor. Tot pandemia ne-a arătat cât de interconectați suntem la nivel global și cât de rapid se pot propaga riscurile de tip **ESG** în întregul sistem economic internațional. Companiile care vor include măsurarea indicilor ESG în strategia de management al riscurilor vor putea acționa proactiv pregătind planuri adecvate de intervenție care le vor permite rezistența pe piață chiar și pe timp de criză.

Începând cu anul 2020, criteriile de mediu, guvernanță și sociali au început să fie integrate de către organismele de supraveghere și de reglementare ale băncilor europene, în special Autoritatea Bancară Europeană (EBA) și Banca Centrală Europeană (BCE). În plus, din 2022 băncile și companiile de investiții sunt obligate să manifeste transparență față de investitori cu privire la sustenabilitatea investițiilor lor. Includerea riscurilor de mediu în reglementările bancare este o noutate care va determina o schimbare semnificativă în managementul riscurilor, precum și în organizarea și strategia de afaceri a băncilor. Deși introducerea acestor riscuri poate fi percepută de instituțiile bancare ca fiind anumite constrângeri, prin dificultatea implementării precum și o posibilă creștere a cerințelor de capital, pe de altă parte, ea poate constitui o oportunitate.

Într-adevăr, băncile care finanțează proiecte inovatoare-ecologice și realizează produse sustenabile, vor beneficia de un avantaj major în ceea ce privește profitabilitatea durabilă, riscurile de mediu și rezistența. În plus, ele pot deveni motoarele unei economii mai ecologice și mai responsabile.

Orientările ABE privind acordarea și monitorizarea împrumuturilor impun o serie de criterii pe care băncile trebuie să le ia în considerare înainte de a acorda credite, expunerea debitorilor la factorii de mediu fiind unul dintre aceștia. În primul rând, băncile ar putea lua în considerare sustenabilitatea activității unei companii în politica lor de finanțare, în special ținând cont de un orizont de timp mai lung decât cel actual: de exemplu 10 sau 20 de ani. Acest orizont mai lung ar viza efectele negative pe care multe activități industriale și comerciale le pot avea asupra mediului și populației locale. De exemplu, deși o activitate se poate dovedi de succes și profitabilă pe termen scurt și mediu (până la 5 ani), ea poate fi nesustenabilă din cauza impactului său asupra mediului și a faptului că profitabilitatea acesteia poate scădea pe orizonturi mai lungi de timp (scăderea cererii consumatorilor, utilizarea tehnologiei învechite etc.).

Publicațiile privind riscurile de mediu ale autorităților europene de supraveghere bancară stabilesc o bază de reglementare solidă privind tratamentul prudențial al acestor riscuri. Acestea introduc schimbări majore în managementul și guvernanța instituțiilor de credit. În primul rând, băncile vor trebui să evalueze noi riscuri pe care nu erau obișnuite să le măsoare înainte. În plus, ele vor trebui să-și revizuiască semnificativ modelele actuale, în special, pe cele pentru evaluarea parametrilor de risc de credit (rating, probabilitatea de nerambursare, pierderi în caz de nerambursare). În al doilea rând, băncile vor trebui să ia în considerare noi factori de risc și indicatori în faza de acordare și mo-

nitorizare a creditelor. Acești noi indicatori vor influența decizia de acordare, precum și evaluarea clienților existenți (modificări ale ratingului lor). În al treilea rând, instituțiile vor trebui să schimbe percepția și guvernarea riscurilor lor și să își revizuiască apetitul pentru risc.

Concluzii. Instituțiile de credit ar trebui să perceapă impactul pe termen scurt, mediu și lung al riscurilor climatice și de mediu, care trebuie luate în considerare în procesele de guvernanță ale instituției. Riscurile legate de mediu trebuie integrate în guvernanța instituției conform modelului celor trei linii de apărare (audit, risc, conformitate). Cadrul de gestiune a riscurilor bancare ar trebui actualizat pentru a integra factorii ESG în procesele de detectare, cuantificare și gestiune a riscurilor. Monitorizarea impactului factorilor ESG asupra fluxurilor de numerar și a tamponului de lichiditate, precum și asupra expunerii curente la riscul de piață și instituirea testelor de stress. Integrarea factorilor ESG în procesul de creditarea băncii și dezvoltarea conceptului de finanțare verde.

Introducerea criteriilor de sustenabilitate în reglementările bancare reprezintă o provocare majoră pentru atenuarea schimbărilor climatice și conservarea mediului, precum și pentru managementul riscurilor băncilor. Pe de o parte, luarea în considerare a acestor factori ar încuraja unitățile să finanțeze proiecte și activități durabile, cu un impact redus asupra mediului, iar pe de altă parte, ar schimba semnificativ strategia de afaceri, precum și percepția față de guvernanța și managementul riscurilor în bănci.

Referințe:

1. *Intégration de l'analyse du risque relatif aux facteurs ESG au sein d'une stratégie de placement macroéconomique.* Disponibil:https://www.cibcassetmanagement.com/email/assets/documents/pdfs/Integrating-ESG-Risk-Analysis_fr.pdf [Accesat: 22.08.2022].
2. BERENGUER, M. *Intégrer les risques liés au climat dans les exigences de fonds propres des banques.* Disponibil: https://www.i4ce.org/publication/integrer-les-risques-lies-au-climat-dans-les-exigences-de-fonds-propres-des-banques/ [Accesat: 01.09.2022].
3. *Le changement climatique: quels risques pour les banques et les assurances? Analyses et synthèses.* Diponibil:https://acpr.banque-france.fr/sites/default/files/medias/documents/as_101_risque_climatique_banques_fr.pdf [Accesat: 04.09.2022].